

елементів наставництва із сторони коуча, оскільки коучинг вважаємо прагненням працівника розвиватись самостійно.

1. Горшкова Е.Г. Коуч-наставничество как инструмент развития бизнеса / Е.Г. Горшкова, О.В. Бухаркова.- СПб.: Речь, 2006. – 142 с.

Гарашук О.В.

д.е.н., професор

Державна інспекція навчальних закладів

Куценко В.І.

д.е.н., професор

ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»

ОСВІТНІЙ КОНТЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

„Освіта – це фундамент сталого розвитку.”

ООН: „Порядок дня на ХХІ століття”, 1992 р.

Практика високорозвинених країн свідчить, що наразі стале економічне зростання забезпечує сфера послуг. У валовому внутрішньому продукті країн Європейського Союзу, США, Японії послуги перевищують 70%. В числі останніх важливе місце займають освітні послуги, обсяг яких постійно зростає. У світі, за розрахунками фахівців, у 2017 р. ринок освітніх послуг складе 6,3 трлн. дол. (у 2000 р. – 2,3 трлн., в 2012 р. – 4,4 трлн.) [1, с. 98-101]. Саме на останні припадає важлива роль у забезпеченні сталого розвитку як країни в цілому, так і її економіки, зокрема.

Україна обрала не лише європейський, але і шлях сталого розвитку, тобто такого розвитку, що сприяє задоволенню потреб сучасного суспільства, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. У документі ООН „Майбутнє, якого ми прагнемо” зазначається, що сталий розвиток має сприяти викоріненню бідності [2, с. 282]. Досягти цього можна перш за все завдяки неухильному зростанню економічних показників.

На жаль, нинішня структура економіки України залишається неефективною. Зокрема і через це, вітчизняна економіка до цього часу знаходиться в „глибокому піке”. Як свідчить офіційна статистика, в 2015 р. ВВП у нашій країні знизився у порівнянні з попереднім роком на 10%, а промисловість – на 13%. Складається враження, що в українській економіці відбувається нерегульований процес щодо сталості.

Вивести українську економіку з нинішнього „піке”, на наше глибоке переконання, має освітній контент, перш за все через забезпечення підготовки висококваліфікованих кадрів. Наразі для більшості підприємств країни характерним є низька економічна ефективність, високі енергетичні та фінансові затрати, що визначають низьку якість та неконкурентоспроможність продукції [3].

Сталий розвиток – це розвиток, що самопідтримується, що є всебічно збалансованим, тобто таким, що означає задоволення зростаючих освітніх і духовних потреб. Високий освітній рівень населення – це шлях до підвищення продуктивності праці, до якісної інтеграції країни до глобального конкурентного простору. Як зазначає Перший прем'єр-міністр Сінгапуру, країни, яка є одним із лідерів цього рейтингу, Лі Куан Ю, головним принципом функціонування будь-якого підприємства країни є „Учитися, учитися і ще раз учитися”. Іншими словами, розвиток освіти, підвищення освітнього рівня населення забезпечили високу конкурентоспроможність, високі темпи економічного зростання Сінгапуру. Це підтверджує досвід Японії, де має місце високий

рівень освіти і де постійно відбуваються технологічні звершення. У цій країні успішно впроваджуються інновації не лише в економічну, але й в освітню сферу, Тобто і в Україні, освіта має стати неперервною. Це підкреслюється і в нещодавньому опублікованому проекті „Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 рр.”.

Освіта є складовою частиною індексу людського розвитку, на величину якого, за висновками науковців, економічні чинники впливають на 39%, тоді як вплив соціальних – складає 44%. Між освітою та економікою існує тісний кореляційний зв'язок. Чим кращим є освітнє середовище, тим вищими є економічні показники [4].

Освіта – це інвестиції в майбутній розвиток економіки. Тому, щоб забезпечити стаке економічне зростання, необхідно підвищити якість освітніх послуг. Забезпечити це можуть;

- високоякісний професорсько-викладацький склад навчального закладу;
- зміцнення матеріально-технічної бази освітніх закладів та їх технічне оснащення;
- активне впровадження в навчальну діяльність інноваційно-інформаційних технологій;
- ефективне використання освітнього потенціалу працівників на кожному робочому місці* тощо.

А це означає, що вищі навчальні заклади мають бути потужними навчально-науково-інноваційними центрами, де існують необхідні умови для створення та впровадження інноваційних розробок у виробництво, для забезпечення перспективного розвитку високотехнологічних галузей економіки [6]. Саме в таких навчальних закладах є найкращі умови для більш активного залучення студентської молоді до наукової діяльності, до зміцнення освітнього контенту, до більш ефективного використання останнього з метою забезпечення сталого економічного розвитку. Водночас останній передбачає розумне поєднання освітніх ресурсів закладів державної, суспільної та приватної власності.

У високорозвинених країнах активну участь у забезпеченості ресурсної бази освітньої сфери, окрім держави, активну участь беруть фізичні та юридичні особи. Скажімо, у Франції підприємства на фінансування професійної освіти відраховують 18% своїх доходів, в Австрії – 22, а в Німеччині приватні надходження на ці цілі складають 45% [7, с. 9-12]. Сучасна освітня сфера має враховувати динамізм не лише самого соціального середовища загалом, а й соціальної поведінки молоді, зміну її когнітивних патернів.

Таким чином, ХХІ століття характеризується посиленням глобалізаційних процесів як в економіці, так і в освіті. В останній вони передбачають гнеобхідність врахування якісно нового стану світової економіки в процесі поглиблення та розширення інтернаціоналізації господарства, надання йому світового рівня. Глобалізація в освіті – це створення, поширення, засвоєння та збільшення інформації та знань, успішне використання яких сприятиме забезпеченню сталого економічного розвитку.

1. *Ищенко А.Ю. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: перспективи для України / А.Ю. Ищенко // Стратегічні пріоритети. – 2014. – №4(33). – С. 98-101.*

2. *Семенюк Е. Розвиток сталій / Е. Семенюк // Економічна енциклопедія: у трьох томах. / редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – Т. 3 – К.: Академія, 2002 – С. 282.*

3. *Закон України «Про концепцію переходу України до сталого розвитку» Проект. – [електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.mns.gov.ua/laws/laws/nuclear/92.htm>.*

* Наразі, на жаль, кваліфікація є значно вищою, ніж цього вимагає робота, майже у третини працівників, які мають вищу освіту (31,4%), та незакінчену вищу освіту (20,9%) [5, с. 99].

4. *Якість економічного зростання / В. Томас, М. Дайламі, А. Дарешвар [та ін.]; пер. з англ.; наук. ред. пер. О. Килієвич. – К.: Основи, 2002. – 350 с.*
5. *Устинова К.А. Сфера образования и рынок труда: проблемы рассогласования / К.А. Устинова // СОЦИС. – 2014. – №6. – С. 99.*
6. *Сухарніков Ю. Методологічні засади перебудови й осучаснення вищої освіти України / Ю. Сухарніков // Вища школа. – 2015. – №11-12. – С. 35-61.*
7. *Діденко О. Забезпечення якості професійної підготовки кваліфікованих робітників у ринкових умовах / О. Діденко // Професійно-технічна освіта. – 2014. – №4. – С. 9-12.*

Замора О.І.

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ В РЕГІОНІ

Усі чинники формування зайнятості в регіоні можна поділити на дві групи: зовнішні (макро-, мезофактори) та внутрішні (мікрофактори).

Під макро- та мезофакторами формування зайнятості будемо розуміють ті, що об'єктивно склалися і формують зайнятість більшої частини працездатного населення регіону, а під мікрофакторами – специфічні рушійні сили зайнятості окремої людини. В своїй сукупності зовнішні фактори поділяються на: політико-правові, економічні, соціальні, демографічні, соціокультурні, медичні та екологічні. До політико-правових факторів відносимо прийняття та дотримання законодавчих та нормативно-правових актів, що регулюють трудові відносини; розробку і виконання державних територіальних програм сприяння зайнятості населення, а також політичну ситуацію, що склалася в країні. До економічних факторів належать, на нашу думку, кредитна і податкова політика; галузева структура господарства, яка в кінцевому рахунку визначає попит на фахівців тих чи інших професій; наближеність до державних кордонів, яка дає можливість мігрувати в іншу країну (регіон) людям, що не можуть працевлаштуватися на вигідних їм умовах в Україні (в певному регіоні). Також сюди належать рівень середньомісячної заробітної плати, що склався в регіоні, та рівень доходів населення, які визначають ціну робочої сили в регіоні.

Рівень життя населення, забезпеченість житлом, закладами освіти, наявність розвинутої соціальної інфраструктури формують групу соціальних факторів. Доцільним є виділити і соціокультурні фактори формування зайнятості в регіоні, адже традиції, цінності і норми, які склалися в регіоні впливають на ступінь зайнятості населення.

Визначальне місце займають і демографічні чинники, адже від статево-вікового складу населення залежить і подальший розвиток економіки, і майбутня сфера прикладання праці кожної людини. Висока смертність і міграція населення України на фоні «старіння» нації, безумовно, зменшують кількість зайнятого населення. Стан навколишнього середовища і рівень його забруднення впливають на здоров'я населення, на можливість працювати за обраною професією. Наслідки Чорнобильської аварії і до тепер відчуються – різко зросла захворюваність населення, тому доцільним є і виділення медичних факторів впливу на зайнятість населення.

Внутрішні чинники формування зайнятості поділяються: на політикоправові (знання трудового законодавства, вміння відстояти свої права при працевлаштуванні), економічні (рівень індивідуальних потреб, доходів, витрат і спосіб життя людини), соціокультурні (ставлення до національних і родинних цінностей та традицій, освіченість, компетентність, мобільність), медичні (вік, стан здоров'я, рівень витрат на